RVB25-0026

Voorlegger Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Participatieverordening
Nummer voorstel	:	RVB25-0026
Datum voorstel	:	13 mei 2025
Portefeuillehouder(s)	:	Dhr. B.R. Doedens
Contactpersoon	:	Mevr H. Klumpes
Afdeling	:	HRM, Juridische zaken en Communicatie
Contactpersoon Email	:	h.klumpes@bergenopzoom.nl
Programmanummer en -naam	:	1. Besturen, Samenwerken en Veiligheid

Voorstel:

De Participatieverordening vast te stellen en de Inspraakverordening 2004 in te trekken.

Type voorstel:

☑ Kaderstellend
☐ Controlerend
☐ Rest

Zijn in het voorstel één of meer van de volgende aspecten van toepassing?

	Ja	Nee
Zijn doelen en/of effecten beschreven	☑	☐
Financiële consequenties	☑	☐
Gevolgen voor de schuldenlast	☐	☑
Inspraakverordening van toepassing	☐	☑

Communicatieparagraaf:

Afgelopen februari nam de gemeenteraad met veel enthousiasme de Participatievisie aan. De doelen en ambities die daarin staan, voorzien we van een heldere juridische basis. Dat doen we door middel van de Participatieverordening. Deze Participatieverordening biedt inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers aan de ene kant en ambtenaren, het bestuur en de raad aan de andere kant de duidelijkheid en heldere basis die het onderwerp verdient. De Participatieverordening vervangt de Inspraakverordening 2004 van de gemeente Bergen op Zoom. De verordening treedt in werking vanaf de dag na de bekendmaking daarvan.

Gemeente Bergen op Zoom

Raadsvoorstel

Samenvatting:

Met deze Participatieverordening, in combinatie met de Participatievisie leggen we een stevige basis voor een consistente en toekomstgerichte aanpak van participatie. Door inwoners daadwerkelijk de ruimte te geven om bij te dragen aan het vormgeven van onze gemeente en vice versa, versterken we de betrokkenheid en het vertrouwen in de lokale overheid. Samen bouwen we aan een betrokken, vooruitstrevende en samenhangende gemeenschap.

De Participatieverordening is de juridische basis in dit geheel. Ook nemen we deze Participatieverordening aan zodat de gemeente voldoet aan haar wettelijke verplichting om uiterlijk op 1 januari 2027 de Inspraakverordening te vervangen door de Participatieverordening. Dit heeft de landelijke wetgever bepaald in de Wet versterking participatie op decentraal niveau. De Participatieverordening moet in samenhang worden gezien met de eerder vastgestelde Participatievisie. De Participatievisie biedt meer concrete handvatten en processen en een heldere invulling aan de gestelde doelen en ambities op het gebied van participatie.

De Participatieverordening en de uitvoering daarvan vragen om draagkracht. Daarom zijn incidentele middelen opgenomen in het 1e Concernbericht 2025. Daarna is het voornemen om de uitvoeringskracht te zoeken binnen de loonsom.

Bijlagen: (geef aan of een bijlage is bijgevoegd of ter inzage is gelegd; benoem en nummer deze bijlagen)

Bijlage nr.	Omschrijving	Bijgevoegd/Ter inzage
1	Participatieverordening 2025 gemeente Bergen op Zoom	Bijgevoegd
2	Participatievisie gemeente Bergen op Zoom (vastgesteld op 27/02/25)	Bijgevoegd

Gemeente Bergen op Zoom

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	:	26-06-2025
Nummer	:	RVB25-0026
Onderwerp	:	Participatieverordening

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

De Participatieverordening vast te stellen en de Inspraakverordening 2004 in te trekken.

Inleiding

Nadat afgelopen februari de Participatievisie unaniem is aangenomen, bieden wij u hierbij de Participatieverordening aan ter besluitvorming. De Participatieverordening treedt in de plaats van de Inspraakverordening 2004 van de gemeente Bergen op Zoom. Door deze Participatieverordening vast te stellen, wordt voldaan aan de vereisten zoals gesteld in de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Die wet verplicht gemeenten om uiterlijk 1 januari 2027 hun Inspraakverordening te vervangen door een Participatieverordening.

Beoogd maatschappelijk effect/doelstelling

Het duo van de Participatieverordening en de Participatievisie sluit goed aan op de ambities van de Toekomstvisie 2035 en het Bestuursakkoord 2022-2026 Samen Bergen Verzetten. In de Toekomstvisie staat samenwerking centraal: inwoners, maatschappelijke instellingen en bedrijven werken samen aan een inclusieve, toekomstbestendige stad. De Participatievisie vertaalt deze ambitie naar de praktijk door inwoners actief te betrekken bij beleid en uitvoering, en hen een volwaardige rol te geven in het vormgeven van de gemeente. De Participatieverordening biedt een heldere juridische grondslag voor het toepassen van participatie. Het Bestuursakkoord benadrukt daarnaast het belang van een open en respectvolle samenwerking tussen gemeente en samenleving. De verordening en visie ondersteunen deze wens door zowel de organisatie als inwoners houvast te bieden voor interactieve beleidsvorming en het versterken van de onderlinge verbinding.

Uitwerking voorstel

De Participatieverordening biedt een juridische basis en een duidelijk kader voor het toepassen en stimuleren van participatie door inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers binnen de gemeente.
De Participatievisie geeft daar invulling aan. Dit is een levend document dat richting geeft aan participatie in onze gemeente. Het biedt een stappenplan, praktische handreikingen en heldere werkafspraken voor ambtenaren, bestuurders en inwoners. Daarnaast benadrukt de visie dat participatie geen eindeloos proces is; op een bepaald moment wordt een besluit genomen en start de evaluatie.

De Participatieverordening en de Participatievisie zijn middelen die als doel hebben de actieve betrokkenheid van inwoners en maatschappelijke partners te versterken. Naast deze documenten die zien op actief meedoen in het vormen en evalueren van beleid, hebben inwoners nog aanvullende opties om hun stem en betrokkenheid te laten horen binnen de gemeente. Dit kan door het inzetten van het burgerinitiatiefrecht: het

recht van stemgerechtigde inwoners om een onderwerp op de agenda van de raadsvergadering te plaatsen. Dit kan ook door het aanvragen van een referendum, over aanhangige raadsbesluiten. Omdat deze beide vormen van actief inwonerschap zien op het hebben van invloed op raadsbesluitvorming en specifiek niet over gemeentelijk beleid, is er expliciet voor gekozen om de Verordening Burgerinitiatief en de Referendumverordening niet op te laten gaan in de Participatieverordening. De drie verordeningen zullen daarom naast elkaar blijven bestaan. Bovendien biedt dit extra duidelijkheid en zorgvuldigheid, aangezien alledrie de vormen van actief inwonerschap eigen procedures kennen.

Consequenties van het voorstel

Financiën:
Voor de implementatie en uitvoering van de Participatieverordening is in 2025 een bedrag van €75.000 benodigd, dat reeds is opgenomen in het 1e Concernbericht (CoBe) 2025. De uitvoeringskracht die nodig is in 2026 zoeken we binnen de loonsom. Er zijn geen aanvullende middelen nodig buiten de reeds gereserveerde bedragen.

Invoeringsagenda
De Participatieverordening 2025 van de gemeente Bergen op Zoom vormt de juridische basis van de ambities van de gemeente op het gebied van participatie van inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. De Participatieverordening sluit naadloos aan op de op 27 februari 2025 door uw raad unaniem aangenomen Participatievisie. Door deze Participatievisie aan te nemen, gaf uw raad uitvoering aan de motie *Samenleving aan Zet*.
De combinatie van de Participatieverordening en de Participatievisie helpt de raad om op het gebied van participatie haar controlerende taak goed uit te voeren: met de verordening leggen we de juridische basis, inclusief een helder proces. De Participatievisie geeft daar een heldere inkleuring van, waar inwoners, ambtenaren en raadsleden op kunnen vertrouwen. De documenten in samenhang bieden een helder kader van ieders rechten, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Hieronder schetsten we het verdere proces van implementatie van zowel de Participatieverordening als de Participatievisie binnen onze gemeente. Dit in de vorm van een invoeringsagenda. Hieronder wordt eerst kort toegelicht hoe deze documenten aansluiten bij bestaande beleidskaders en wettelijke verplichtingen. Vervolgens worden de uitgangspunten van de verordening beschreven, gevolgd door de relatie met de Omgevingswet. Daarna komt de praktische invulling aan bod: wat wordt er verwacht, hoe kan de organisatie hier gebruik van maken en wie neemt welke rol op zich. Tenslotte wordt een overzichtelijke planning per kwartaal gepresenteerd.

<u>Aansluiting bij bestaande documenten</u>
De Participatieverordening en Participatievisie sluiten nauw aan bij de Toekomstvisie 2035 en het bestuursakkoord 'Samen Bergen Verzetten', waarin samenwerking, betrokkenheid en partnerschap centraal staan. De thema's uit deze documenten komen ook terug in diverse afzonderlijke pijlervisies, waarin participatie breed en integraal is verankerd. Zowel de Participatievisie als nu ook de Participatievisie versterken daarmee

deze thema's en bieden houvast door gedeelde waarden en doelen te definiëren voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en de ambtelijke organisatie.

Uitgangspunten voor de verordening
Bij de opstelling van de Participatieverordening is gebruikgemaakt van het model van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en onze eigen Participatievisie als uitgangspunt. Hiermee vervangen we de Inspraakverordening 2004. Sommige elementen blijven echter gehandhaafd vanwege hun bewezen meerwaarde.

Relatie met Omgevingswet
De Participatieverordening is afgestemd op de vereisten vanuit de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking trad. Hierbij is expliciet aandacht voor participatie binnen omgevingsvisies, -plannen en -programma's. De Omgevingswet verplicht ons tot een transparant participatiebeleid. Met de Participatieverordening voldoen we ook juridisch aan deze wettelijke verplichtingen.

Invoeringsagenda:
- Wij streven naar structurele borging van participatie. Dit betekent een heldere invulling van rollen en processen. Wij bieden ambtenaren en bestuurders concrete handvatten en instrumenten vanuit de Participatievisie, zoals het afwegingskader en het stappenplan voor participatie. Om de document 'zacht te laten landen' binnen de organisatie maken we gebruik van het enthousiasme van de deelnemers van de co-creatiesessies rondom de Participatievisie in 2024. Deze deelnemers hebben eerder aangegeven als ambassadeur actief te willen optreden binnen hun eigen domein. Hiervoor worden zij voorzien van een presentatie met interactieve werkvormen.
- Ambtenaren gebruiken naast de verordening als kader, het stappenplan vanuit de visie bij de start van projecten en beleidsontwikkeling. De formats voor raads- en collegevoorstellen worden na de zomer aangepast met een participatieparagraaf, zodat participatie expliciet wordt vastgelegd.
- De gemeenteraad wordt minimaal jaarlijks geïnformeerd over participatieprocessen. Dat gebeurt in het jaarverslag en de begroting. Daarnaast wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de grote projecten of projecten met een hoge impact op de samenleving. Dat gebeurt door middel van incidentele raadsinformatiebrieven.
- De afdeling Communicatie vervult een centrale rol waarbij één fte wordt doorontwikkeld van communicatieadviseur naar participatieadviseur. Projectleiders zijn verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van participatieplannen, ondersteund door deze adviseur. De participatieadviseur wordt daarmee het aanspreekpunt voor advies en ondersteuning bij zowel inwoner- als overheidsparticipatietrajecten.

Planning per kwartaal
Q3 2025: Aanstelling participatieadviseur
Vaststellen formats voor participatieparagraaf in raads- en collegevoorstellen.
Introductie van Participatievisie en –verordening binnen de verschillende pijlers door ambassadeurs.

Q4 2025: Opleidingen en trainingen participatievaardigheden voor ambtenaren.

Q1 2026: Eerste evaluatie en terugkoppeling ervaringen met participatie-instrumenten in de toolkit.
Q2-Q3 2026: Uitvoering van experimenten met nieuwe participatievormen en methodieken.
Jaarlijks vanaf Q4 2026: Rapportage participatie in gemeentelijk jaarverslag.

Duurzaamheid

De Participatieverordening kent geen directie relatie met duurzaamheid. De indirecte relatie borgen wij door de doelstellingen die de directie Bedrijfsvoering stelde: duurzame ondersteuning en uitvoering van de bedrijfsvoeringsprocessen en -taken.

Risico paragraaf

Geïdentificeerde risico's

Risico-onderdelen	NvT	Laag	Neutraal	Hoog
1. Realiseren maatschappelijke effecten		X		
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak		X		
3. Imago gemeente		X		
4. Algemene en externe omgeving		X		
5. Veiligheid		X		
6. Financiën			X	
7. Juridisch		X		
8. Planning		X		
9. Kwaliteit uitvoering		X		
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners		X		

Beheersmaatregelen risico's hoog

	Risico	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Alternatieven

U kunt besluiten om de Participatieverordening niet vast te stellen of om om voorliggende Participatieverordening te amenderen. De Wet versterking participatie op decentraal niveau geeft gemeenten tot 1 januari 2027 om hun Inspraakverordening te vervangen door een Participatieverordening.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De secretaris,	De burgemeester,
J. Perfors	drs. M. Mulder MSc.

RVB25-0026

Raadsvoorstel

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 13 mei 2025, nr. RVB25-0026;

BESLUIT:

De Participatieverordening vast te stellen en de Inspraakverordening 2004 in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 26 juni 2025

De griffier,	De voorzitter,
drs. E.P.M. van der Meer	drs. M. Mulder MSc.

Transactiebewijs iBabs digitale handtekening

Meer, L. (Lenneke) van der
L.vanderMeer@bergenopzoom.nl
26-06-2025 23:36
5f11105719c36c1bf4f161673c8792b6605f7e97aeeb4cb617d42fa091d50001

Mulder, M. (Margo)
m.mulder@bergenopzoom.nl
06-27-2025 11:43
9861faecb17c218a1acff97144364a1bbc871e934c6c3b7a41aa28187c7b727a

